

אמנות חזותית פלסטית בגן הילדים

סיגל עמיר – מדריכה ארצית לאמנות
האגף לחינוך קדם יסודי
תשפ"א

העיסוק באמנות מאפשר לילדים לפתח יכולת להעביר רעיונות ורגשות לתצורה ויזואלית, לפתח מודעות לאיכויות אסתטיות באמנות ובחיים. כמו כן, להבין שיצירות אמנות משקפות תרבות והיסטוריה של קהילה ומקום ותחושה של שייכות וזהות. יש בהתנסות ובלמידה באמצעות אמנות לתרום לאיכות החיים של ילדים צעירים בדרכם אל הבגרות. (Eunjung, 2012)

ניתן לראות את החינוך לאמנות בגיל הרך בשני היבטים:

היבט אחד עוסק בטיפול ההבעה והיצירה בחומרים, כאורח חיים בגן. במסגרת זו הילדים יוצרים בגן מתוך חופש בחירה, במגוון חומרים הנגישים להם במרחב היצירה (הסדנה) בכל יום. בין השאר לרשות הילדים עמדת חומרים פתוחה, מצעים, צבעים וכלים שונים. עושר החומרים והשיטות מאפשרים לילדים ליצור על פי נטיית ליבם, לבד או בשיתוף פעולה, תוך כדי חקר וגילוי.

היבט שני עוסק בתרבות החזותית, במפגש של ילדים עם אמנות ובחינוך לצריכת תרבות. ביטוי במפגש של ילדים עם אמנות בגן ומחוצה לו.

החינוך לאמנות בשני היבטים מתקיים בלמידה משמעותית ויש בפעילויות השונות לפתח ולטפח יכולות בכל תחומי ההתפתחות – התחום הקוגניטיבי, הרגשי, החברתי, תקשורתי והתחום החושי-תנועי. עושר החומרים והשיטות מאפשרים לילדים לפעול וליצור על פי נטיית ליבם, לבד או בשיתוף פעולה. על פי תפיסת "הגן העתידי" ובדגש על עוגן הביטוי האישי, "פעלנות" (agency) מבטאת את היכולת והכישורים של הילדים לפעול באופן עצמאי, לגלות יוזמה ויצירתיות ולקבל החלטות על פי רצונם, ב"מאה שפות".

יש לעודד התנסות מגוונת באמנות במעורבות הילדים והשתתפותם הפעילה בתהליך הלמידה לטיפול הידע, המיומנויות והערכים:

ידע תחום הליבה - הכרות עם יצירות אמנות והכרות עם אמנים, שימוש במושגים משפת האמנות החזותית, הכרות עם אמצעים אמנותיים להבעה יצירתית.
מיומנויות : חשיבה יצירתית, ביטוי אישי באופן מילולי ולא מילולי. שימוש במגוון חומרים וטכניקות להבעה, פיתוח מיומנויות חשיבה מתוך חקר וגילוי ופתרון בעיות.

חידוד ההתבוננות ביצירות אמנות וטיפוח האוריינות החזותית - להביע רעיון מתוך התרשמות אישית וחשיבה ביקורתית. טיפוח זהות עצמית אישית, ויסות עצמי ותחושת מסוגלות. מיומנויות חברתיות כגון: פיתוח מיומנויות שיח. אמפתיה, הקשבה ושיתוף פעולה. **ערכים:** חינוך להיות שוחרי תרבות ואמנות, אהבת הדעת וחדוות הלמידה, כיבוד ערכי מורשת, תרבות ורב-תרבותיות, תחושת שייכות לקהילה וזהות, קבלת מגוון דעות ואופני ביטוי שונים.

דרכי הפעילות בתחום האמנות בגן הילדים:

א. טיפוח ההבעה והיצירה במרחב היצירה (הסדנה): בכל יום יועמדו לרשות הילדים מגוון עשיר של חומרי יצירה, כלים ומכשירים לעבודה יצירתית חופשית. **על סדנת היצירה בגן הילדים בקישור כאן**

ב. הקמה וטיפוח גלריה להצגת תערוכות מתחלפות ופעילות משחקית משתנה בהשראת התצוגה:

הגלריה הינה סביבה מוזיאלית בגן לקידום התרבות החזותית ומעודדת ביקורים במוזיאונים, גלריות ומוסדות תרבות ובכך מתחברת לעוגן הלמידה במרחבי החיים בתפיסת 'הגן העתידי'. הגלריה היא סביבה המעוררת השראה להתבוננות ולפעילות חווייתית רב-חושית. הילדים מוזמנים לקחת חלק פעיל באוצרות, באיסוף האביזרים לגלריה על פי בחירתם ובפיתוח הפעילויות על פי רעיונותיהם.

על גלריה בגן הילדים - כאן

ג. התבוננות ודיאלוג סביב יצירת אמנות: עידוד השיח מול יצירת אמנות בקבוצה קטנה מטפח את ההתעניינות באמנות ובשפה החזותית. זוהי הזדמנות לילדים להביע את עצמם, לחקור, לפתח את החשיבה והיצירתיות, לפתח טעם אישי, לרכוש אוצר מילים חדש ולשכלל את יכולת התיאור.

על מפגשים של ילדים עם יצירות אמנות בקישור כאן

Eunjung C.(2012) **Art Trek: Looking at art with young children**, International Journal of Education through Art Volume 8 Number 2